

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 5/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Roľníckeho družstva podielnikov, Opatovce nad Nitrou 553, IČO 00 201 219, zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Katarína Segečová, s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 23, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Katarína Segečová, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Prievidza č. k. 6 Cb 5/2014-160 z 30. októbra 2017 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16 Cob 113/2019-241 z 21. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Roľníckeho družstva podielnikov o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých uznesení a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť Roľníckeho družstva podielnikov, Opatovce nad Nitrou 553,

IČO 00 201 219 (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Cb 5/2014-160 z 30. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Cob 113/2019-241 z 21. januára 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľovi ako žalovanému o určenie neplatnosti uznesení náhradnej členskej schôdze bolo napadnutým uznesením okresného súdu predmetné konanie zastavené. Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca aj sťažovateľ odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým uznesením krajského súdu tak, že krajský súd napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Sťažovateľ vytkol, že okresný súd rozhodol o zastavení konania napriek tomu, že ani jedna zo strán so zastavením konania nesúhlasila, pričom tak urobil na základe späťvzatia žaloby zo strany žalobcu, ktoré samotný žalobca následne pred rozhodnutím o zastavení konania označil ako úkon v omyle a žiadal v konaní pokračovať, a tiež napriek nesúhlasu sťažovateľa a jeho žiadosťou pokračovať v konaní. Podľa názoru sťažovateľa súd mal vziať do úvahy podanie žalobcu, ktorým potvrdil vôľu v konaní pokračovať, najmä ak dôvodom na pôvodný úkon – späťvzatie žaloby bola skutočnosť, ktorá sa nezakladá na pravde (žalobca konal bez porady s právnym zástupcom a vzal žalobu späť, mysliac, že sťažovateľ zanikol, pričom sťažovateľ len zmenil sídlo). Sťažovateľ je presvedčený, že pokiaľ obe strany sporu trvajú na jeho pokračovaní, súd by mal takúto skutočnosť vziať do úvahy a neprijímať rozhodnutia striktné formálne bez vecného posúdenia celého sporu a zváženia následkov zastavenia konania.

4. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

5. Petit ústavnej sťažnosti je formulovaný nedostatočne, keďže sťažovateľ v ňom navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu a krajského súdu bez toho, aby

zároveň navrhol vysloviť porušenie základného práva alebo slobody týmito rozhodnutiami. S poukazom na § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak, je však možné z obsahu ústavnej sťažnosti jednoznačne určiť, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu a krajského súdu.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
d) ktorý je neprípustný,
e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
f) ktorý je podaný oneskorene,
g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

15. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, k porušeniu ktorého malo dôjsť napadnutým uznesením okresného súdu a krajského súdu.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu

16. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti, poukazujúc na princíp subsidiarity.

17. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

18. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe odvolania sťažovateľa krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam.

19. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu

20. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov.

I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

21. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

22. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu a z jeho poučenia je zrejmé, že sťažovateľ sa ochrany svojich práv mohol domôcť prostredníctvom inštitútu dovolania. V danom prípade prichádzala do úvahy prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže dovolanie podľa tohto ustanovenia je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak je daný niektorý z dôvodov zmätočnosti definovaný v tomto ustanovení (v danom prípade ide o tvrdenie sťažovateľa o striktnom formalistickom prístupe pri rozhodovaní o zastavení konania, čím došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu). V zásadnej rovine totiž nemožno pochybovať o tom, že zastavenie konania (teda skončenie konania), pokiaľ k nemu nedošlo v súlade so zákonom, resp. došlo na základe príliš formalistického prístupu pri rozhodovaní o ňom, rozhodne znamená porušenie základného práva žalovanej strany zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže sa jej tým odníma súdna ochrana v podobe garantujúcej všetky ústavne relevantné komponenty práva na spravodlivý proces (napr. právo vyjadriť sa ku všetkým

vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu) (obdobne napr. III. ÚS 149/2019).

24. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) nevyužil, dovolanie nepodal. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľ v tomto prípade mal.

25. Keďže sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

26. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú, pričom sa argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu ním označeného základného práva bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu